

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОЦІНКИ РІЗНИХ ФОРМ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ БУДІВЕЛЬНИХ КОЛЕДЖІВ

Тетяна Пащенко

*старший науковий співробітник
лабораторії науково-методичного
супроводу підготовки фахівців у коледжах і
технікумах Інституту професійно-
технічної освіти НАПН України, к.п.н., с.н.с.*

Сучасний етап соціально-економічного розвитку суспільства висуває підвищені вимоги до фахівців будь-якого рівня. У цих умовах особливого значення набуває пошук ефективних способів вдосконалення якості підготовки у вищій школі. Однією з найважливіших передумов, що впливають на якісну підготовку майбутнього фахівця у вищій школі, є організація й управління повноцінною навчально-пізнавальною діяльністю студентів, націленою на якісне засвоєння системи знань, умінь і навичок, оволодіння досвідом творчої діяльності.

У сукупності засобів, що забезпечують функціонування системи управління якістю підготовки фахівців з вищою освітою, важлива роль належить науково обґрунтованому, ретельно спланованому і раціонально організованому контролю за процесом і результатами навчально-пізнавальної діяльності студентів. Проблема контролю знань, умінь і навичок студентів не є новою для дидактики середньої та вищої школи і педагогічної психології. Однак вимоги до підвищення якості підготовки фахівців зумовлюють необхідність продовження пошуку інноваційних методів і прийомів навчання та адекватних їм форм контролю знань, умінь і навичок студента.

Перехід на нову модель навчання студентів, яка передбачає активність викладача не тільки при викладі нового навчального матеріалу, а й в процесі об'єктивного контролю результатів навчання, а також активність студентів при самостійній роботі, націлену на досягнення високих показників у професійній підготовці, пов'язаної з предметними змінами в змісті освіти, придбанням умінь самоконтролю, вимагає відповідної організації контролю навчально-пізнавальної діяльності та всього процесу навчання.

Відповідно до вищевикладеного, виникає проблема психолого-дидактичного обґрунтування та практичної реалізації дидактичної моделі системи контролю знань студентів коледжу, націленої на постійне управління і регулювання навчальної діяльності студентів. Тому представляється принципово важливим з позиції вимоги часу не тільки здійснити цілісний теоретико-педагогічний аналіз реально функціонуючих у вітчизняних вузах систем контролю, а й виявити педагогічні умови їх удосконалення.

Оптимальним шляхом формування систем оцінки якості підготовки студентів при реалізації компетентнісного підходу є поєднання традиційних

методів та засобів перевірки знань, умінь і навичок та інноваційних підходів, орієнтованих на комплексну оцінку компетентностей, що формуються. При цьому традиційні засоби контролю слід поступово вдосконалювати в руслі компетентнісного підходу, а інноваційні засоби адаптувати для широкого застосування у вузівській практиці.

Контроль знань студентів відкриває великі можливості для вдосконалення процесу навчання, оскільки перевірка як дієвий засіб боротьби за міцні й усвідомлені знання студентів дає змогу краще вивчити їхні індивідуальні особливості. Найбільш точно і якісно оцінювати знання студентів дає можливість різноманітність видів і форм контролю.

Основними (традиційними) методами перевірки теоретичних знань є усні форми контролю: усне опитування, співбесід, колоквиум, захист лабораторної роботи, залік, іспит; письмові форми контролю: письмова перевірка, тестування, контрольна робота, есе, лабораторні і практичні роботи, курсові роботи, науково-навчальні звіти з практик.

Основними завданнями технології оцінювання навчальних досягнень у системі професійної підготовки майбутніх фахівців будівельного профілю стали визначення якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності сформованих умінь та навичок цілям та завданням навчальної дисципліни, встановлення адекватності обраних методів та засобів викладання.

Педагогічний контроль здійснюється по технологічному ланцюжку етапів навчання: попередній (вхідний) – поточний – тематичний – рубіжний контроль за циклами дисциплін (проміжна атестація) – підсумковий – заключний контроль (дипломний проєкт, державний іспит, підсумкова державна атестація). Все це дає змогу оцінити як ступінь готовності випускника до професійної діяльності на всіх етапах навчання, так і основні прогалини та упущення в процесі професійної підготовки. Мета контролю визначає вибір методу. Кожен метод контролю має свої переваги і недоліки, жоден з них не може бути визнаний єдиним, здатним діагностувати всі аспекти процесу навчання. Тільки комплексне їх застосування дозволяє об'єктивно виявляти динаміку формування системи знань і умінь студентів, тільки правильне і педагогічно доцільне поєднання всіх методів сприяє підвищенню якості навчального процесу.

Сформована у вузах система контролю знань студентів, спрямована лише на засвоєння студентами необхідної суми знань і їх відтворення, сьогодні не задовольняють ні студента, ні педагога. На зміну такого стану повинні прийти нові форми контролю та самоконтролю, які орієнтували б студента на вміння самостійно здобувати знання та застосовувати їх на практиці.

Доцільність нових технологій контролю за навчальною діяльністю студентів визначається: філософією індивідуального вільного вибору людиною свого життєвого шляху; ціннісною орієнтацією на вільне самовизначення особистості, в якому освітня діяльність займає одне з провідних місць і є важливим засобом розвитку особистості; ідеєю

варіативності предметно-змістового наповнення освіти, принциповою установкою на багатоманітність освітніх потреб особистості, шляхів, способів і засобів включення особистості в освітній процес.

Основними сучасними технологіями контролю знань, умінь та навичок студентів у закладі вищої освіти є: модульно-рейтингова система, стандартизований тест із творчим завданням, кейс-метод, портфоліо, ділова (рольова) гра, метод проєкту. Основні позитивні сторони та недоліки цих технологій контролю знань наведені в таблиці.

Основні сучасні технології контролю знань, умінь та навичок студентів у закладі вищої освіти

№	Технології контролю знань, умінь та навичок	Позитивні сторони	Недоліки
1.	Модульно-рейтингова система - модульна система навчання + бально-рейтингова система оцінки діяльності і досягнень студента	У балах оцінюються не тільки знання і навички учнів, а й особистісні якості: активність, неординарність рішень поставлених проблем, вміння організувати групу для вирішення проблеми.	Трудомісткість. Суб'єктивність при відсутності чітких критеріїв.
2.	Стандартизований тест з творчим завданням	Перевіряє не тільки ЗУН, а й компетентності. Може використовуватися для проміжного і підсумкового контролю	Трудомісткість розробки завдань. Складність опрацювання
3.	Кейс-метод – імітація реальної події – спеціальні проблемні завдання, в яких студенту пропонують осмислити реальну професійну ситуацію	Навики цілепокладання, аналізу ситуацій, моделювання рішень відповідно до завдання, знаходження оптимальної кількості рішень, прийняття правильного рішення. Уміння роботи з інформацією. Навик формулювання висновків, викладення точки зору, критичного оцінювання і самоконтролю.	Часові затрати. Складність опрацювання. Навчання студентів працювати в рамках методу.
4.	Портфоліо комплекси індивідуальних навчальних досягнень студентів	Дозволяє виявити не тільки знання студента, а й те, як він прийшов до цих знань; сформованості компетентності студентів.	Формування власних критеріїв оцінки може виявитися для студента досить складним; в тому випадку, якщо критерії оцінок не визначені досить чітко, портфоліо може стати безсистемними зборами робіт студента, що не відображає не тільки повноти його досягнень, а й динаміки розвитку; як і будь-яку якісну інформацію, матеріали портфоліо може бути складно аналізувати й узагальнювати, щоб

			виокремити тенденції професійного зростання студента.
5.	Ділова (рольова) гра	Дає змогу оцінити вміння студента: - працювати в команді; - застосовувати отримані знання для вирішення конкретних виробничих завдань; - знаходити вихід з неординарних ситуацій; - аналізувати ситуацію, що склалася з різних позицій; - враховувати думку опонентів; - знаходити кілька варіантів рішень.	Трудомісткість розробки. Часові затрати. Не всякий зміст професійної діяльності підходить для ігрового моделювання, а лише той, який містить проблемність і не може бути засвоєний або оцінений індивідуально.
6.	Метод проєктів	Комплексна перевірка компетентностей дає змогу оцінити сформованість умінь і навичок: - рефлексивних, - пошукових, - оціночної самостійності, - роботи у співпраці, - менеджерських, - комунікативних, - презентаційних.	Трудомісткість розробки і ведення проєкту; додаткові часові витрати на презентаційний етап; неможливе проведення в години обов'язкових аудиторних занять.

Форми контролю повинні стати своєрідним продовженням методик навчання, даючи змогу студенту чіткіше усвідомлювати його досягнення і недоліки, коригувати власну активність, а викладачеві – спрямовувати діяльність того, хто навчається, в необхідне русло.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ: ГУМАНІСТИЧНІ АСПЕКТИ

Ельвіза Абільтарова,

доцент кафедри охорони праці Кримського інженерно-педагогічного університету, к.п.н., доцент

Ідеї гуманістичного підходу в освіті розглядалися Ш. Амонашвілі, В. Андрущенко, І. Бехом, Є. Бондаревською, С. Гончаренком, І. Ісаєвим, І. Котовою, Л. Оніщук, В. Сластьоніним, К. Ушинським, Є. Шияновим. Гуманізм (від латинського слова *humanitas* – людяність) як соціальне вчення склався в XV-XVI ст. в епоху Відродження, на противагу католицькій ідеології аскетизму. На рубежі XIX і XX століть гуманізація виступила стимулом для обґрунтування організаційних підходів побудови нової освітньої практики. Звернення до філософського трактування цього поняття дало змогу встановити, що гуманізм розглядається як сукупність поглядів,